

Ελληνική Δημοκρατία
Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό
Ίδρυμα Ηπείρου

Κλινική Άσκηση στη Λογοπαθολογία 2

Ενότητα 12: Διαγνωστικές & Θεραπευτικές
Προσεγγίσεις στις Διαταραχές του Αυτιστικού
Φάσματος – 3

Ταφιάδης Διονύσιος

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Τμήμα Λογοθεραπείας

Κλινική Άσκηση στη Λογοπαθολογία 2

Ενότητα 12: Διαγνωστικές & Θεραπευτικές Προσεγγίσεις
στις Διαταραχές του Αυτιστικού Φάσματος – 3

Ταφιάδης Διονύσιος

Εργαστηριακός Συνεργάτης

Ιωάννινα, 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «**Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση**» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.
- Το έργο «**Ανοιχτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Ηπείρου**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σκοποί ενότητας

- Ανάπτυξη και στοιχειοθετημένη επιστημονικά χρήση των μεθόδων θεραπευτικής παρέμβασης για την ανάταξη των ΔΑΦ.

Περιεχόμενα ενότητας

- Θεραπευτικές Προσεγγίσεις στις ΔΑΦ
 - Πρόγραμμα TEACCH
 - Γνωστική – Συμπεριφορική Θεραπεία
 - Μέθοδος Miller
 - Ενίσχυση Κοινωνικής Αλληλεπίδρασης
 - PECS
 - ΜΑΚΑΤΟΝ

Θεραπευτικές Προσεγγίσεις στις ΔΑΦ

Πρόγραμμα ΤΕΑCCH

Πρόγραμμα ΤΕΑCCH (1 από 8)

- Το ΤΕΑCCH είναι ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα που δημιουργήθηκε από τον Eric Schopler και έχει χρησιμοποιηθεί και εξαπλωθεί σε πολλές χώρες ανά τον κόσμο.
- Ασχολείται με τη διάγνωση, την αντιμετώπιση, την επαγγελματική κατάρτιση και τη διαβίωση των ατόμων με αυτισμό.

Πρόγραμμα TEACCH (2 από 8)

- Ο θεμέλιος λίθος του TEACCH είναι η δομημένη διδασκαλία που χρησιμοποιείται συστηματικά για να καταστήσει το περιβάλλον προβλέψιμο, βοηθώντας το παιδί να το κατανοήσει και έτσι να λειτουργήσει με περισσότερη ασφάλεια, αξιοποιώντας και εξασκώντας τις ικανότητές του.

Πρόγραμμα ΤΕΑCCH (3 από 8)

- Το ΤΕΑCCH έχει ενσωματώσει ορισμένες συμπεριφορικές αρχές θεραπείας των παιδιών με αυτισμό, αλλά διαφέρει από την Εφαρμοσμένη Ανάλυση της Συμπεριφοράς σε ορισμένα θεμελιώδη ζητήματα. Η πλέον σημαντική διαφοροποίηση είναι ότι επικεντρώνεται στη μεγιστοποίηση των ικανοτήτων των παιδιών με αυτισμό χρησιμοποιώντας τις δυνατότητες τους, αντί να επιχειρεί την «ανάρρωση» από τη διαταραχή.

Πρόγραμμα ΤΕΑCCH (4 από 8)

- Το πρόγραμμα έχει σχεδιαστεί για να παρέχει δομημένα πλαίσια όπου τα παιδιά με αυτισμό θα είναι σε θέση να αναπτύξουν τις δεξιότητές τους.
- Οι δάσκαλοι οργανώνουν ατομικούς χώρους εργασίας όπου κάθε παιδί μπορεί να εκτελέσει διάφορες δραστηριότητες. Η τάξη δομείται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μπορέσουν να διδάξουν πιο αποτελεσματικά τα παιδιά με αυτισμό.

Πρόγραμμα ΤΕΑCCH (5 από 8)

- Το ΤΕΑCCH προσδίδει ιδιαίτερη σημασία και στη συνεργασία των γονέων με το εκπαιδευτικό προσωπικό. Οι γονείς ενθαρρύνονται να εδραιώσουν ρουτίνες στο σπίτι παρόμοιες με εκείνες του σχολικού περιβάλλοντος (Gresham, Beebe-Franknberger, & McMillan, 1999).

Πρόγραμμα ΤΕΑCCH (6 από 8)

- Το ΤΕΑCCH προσδίδει ιδιαίτερη σημασία και στη συνεργασία των γονέων με το εκπαιδευτικό προσωπικό. Οι γονείς ενθαρρύνονται να εδραιώσουν ρουτίνες στο σπίτι παρόμοιες με εκείνες του σχολικού περιβάλλοντος.

Πρόγραμμα ΤΕΑCCH (7 από 8)

- Συνοπτικά οι αρχές που προσδιορίζουν το ΤΕΑCCH είναι οι εξής:
- Αποσκοπεί στη βελτίωση της προσαρμογής του παιδιού στον κοινωνικό του περίγυρο.
- Εδραιώνεται μία σχέση συνεργασίας ανάμεσα στους θεραπευτές και τους γονείς, για να λειτουργούν ως συν-θεραπευτές και να συνεχίζεται η εφαρμογή των τεχνικών στο σπίτι.

Πρόγραμμα ΤΕΑCCH (8 από 8)

- Γίνεται μια λεπτομερή αξιολόγηση των δεξιοτήτων του παιδιού με σκοπό να δημιουργηθεί ένα εξατομικευμένο πρόγραμμα διδασκαλίας που θα καλύπτει τις ακαδημαϊκές και κοινωνικές ανάγκες κάθε παιδιού.
- Προωθείται η έννοια της δομημένης διδασκαλίας.
- Οι επαγγελματίες εκπαιδεύονται για να αντιμετωπίσουν και να κατανοήσουν ένα εύρος συμπεριφορών και δεν λειτουργούν μεμονωμένα.

Γνωστική – Συμπεριφορική Θεραπεία

Γνωστική – Συμπεριφορική Θεραπεία (1 από 5)

- Ορισμένα άτομα με αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας είναι επιρρεπείς στην ανάπτυξη δευτερευόντων συναισθηματικών διαταραχών, γεγονός που μπορεί να οφείλεται στον βαθμό ενσυναίσθησης που έχουν για τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν στην κοινωνική τους ζωή.

Γνωστική – Συμπεριφορική Θεραπεία (2 από 5)

- Γι' αυτό το λόγο συχνά έχουν ανάγκη από ψυχολογική υποστήριξη, για να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα της καθημερινότητας, της σχέσης τους με άλλους ανθρώπους και με τον ίδιο τους τον εαυτό. Ωφέλιμη σε τέτοιες περιπτώσεις είναι η γνωστική – συμπεριφορική θεραπεία που συνδυάζει δύο αποτελεσματικά ήδη ψυχοθεραπείας, τη γνωστική και τη συμπεριφορική.

Γνωστική – Συμπεριφορική Θεραπεία (3 από 5)

- Η συμπεριφορική θεραπεία βοηθάει το άτομο να αποδυναμώσει τη σχέση που υπάρχει ανάμεσα σε προβληματικές συνθήκες και στις αντιδράσεις του, όπως φόβος, κατάθλιψη, θυμός, αυτοκαταστροφή και ηττοπάθεια.

Γνωστική – Συμπεριφορική Θεραπεία (4 από 5)

- Η γνωστική θεραπεία του επιτρέπει να κατανοήσει ότι συγκεκριμένα μοτίβα συμπεριφοράς προκαλούν ανεπιθύμητα συμπτώματα και το κάνουν είτε να αισθάνεται άγχος, κατάθλιψη ή θυμό χωρίς κανένα συγκεκριμένο λόγο είτε να επιλέγει να εκτελέσει λανθασμένες πράξεις.

Γνωστική – Συμπεριφορική Θεραπεία (5 από 5)

- Η θεραπεία περιλαμβάνει συναισθηματική εκπαίδευση, όπου τα άτομα μαθαίνουν να βιώνουν το φάσμα και το συνεχές της συναισθηματικής εμπειρίας και έκφρασης, και διορθώνουν τις λανθασμένες, διαστρεβλωμένες και δυσλειτουργικές αντιλήψεις και πεποιθήσεις τους.

Μέθοδος Miller

Μέθοδος Miller (1 από 7)

- Η μέθοδος Miller απευθύνεται σε παιδιά με αυτισμό που αντιμετωπίζουν προβλήματα σωματικής οργάνωσης, κοινωνικής αλληλεπίδρασης και επικοινωνίας.
- Βασίζεται σε μια γνωστική – αναπτυξιακή προσέγγιση συστημάτων που συνδέει το έργο του Piaget, του von Bertalanffy, του Vygotsky, του Werner και των Werner και Kaplan. Χρησιμοποιεί δύο βασικές στρατηγικές για να επαναφέρει τις διαδικασίες φυσιολογικής ανάπτυξης.

Μέθοδος Miller (2 από 7)

- Η πρώτη είναι η εκμετάλλευση των αποκλινόντων συστημάτων των παιδιών με σκοπό την αποκομιδή αναπτυξιακών οφελών που στηρίζεται στην πεποίθηση ότι όλες οι οργανωμένες συμπεριφορές ακόμα και οι αποκλίνουσες μπορούν να ωφελήσουν τελικά το παιδί σε κάποιο αναπτυξιακό τομέα.

Μέθοδος Miller (3 από 7)

- Η δεύτερη στρατηγική είναι η συστηματική εισαγωγή δεξιοτήτων που συμβαδίζουν με το αναπτυξιακό επίπεδο του παιδιού και συμβάλλουν στην επιδιόρθωση των αναπτυξιακών κενών και την ανοικοδόμηση των αναπτυξιακών ακολουθιών.

Μέθοδος Miller (4 από 7)

- Μια εξίσου σημαντική στρατηγική είναι να διηγείται ο θεραπευτής με νοήματα και προφορικές λέξεις – τι κάνουν τα παιδιά τη στιγμή που το κάνουν. Υπάρχει η πεποίθηση ότι η διήγηση βοηθάει τα παιδιά να συσχετίσουν τις λέξεις και τα νοήματα με τις πράξεις τους.

Μέθοδος Miller (5 από 7)

- Όταν συμβαίνει αυτό, αποκτούν μεγαλύτερη αυτοεπίγνωση και αρχίζουν να αναπτύσσουν εσωτερικό λόγο, ο οποίος είναι πολύ σημαντικός για την επικοινωνία με τον εαυτό του και με τους άλλους.

Μέθοδος Miller (6 από 7)

Πέντε γενικοί παράγοντες καθορίζουν την επιτυχία της Θεραπείας Miller σένα παιδί με αυτισμό:

- Η ηλικία του παιδιού (όσο μικρότερο είναι το παιδί τόσο το καλύτερο).
- Η νευρολογική του κατάσταση (τα παιδιά που δεν έχουν επιληψία ή νευρολογικά προβλήματα θα έχουν καλύτερη εξέλιξη).

Μέθοδος Miller (7 από 7)

- Η σχέση του παιδιού με τους γονείς του (τα παιδιά που έχουν στενό δεσμό με ένα τουλάχιστον γονέα ανταποκρίνονται καλύτερα από τα παιδιά που δεν συνδέονται στενά με τους γονείς).
- Τα χαρακτηριστικά του συστήματος .
- Η ισορροπία υποστήριξης και απαιτήσεων (οι γονείς με υψηλή υποστήριξη- υψηλή απαίτηση έχουν παιδιά που προοδεύουν γρηγορότερα).

Ενίσχυση Κοινωνικής Αλληλεπίδρασης

Ενίσχυση Κοινωνικής Αλληλεπίδρασης (1 από 2)

- **Κοινωνικές ιστορίες**
- Οι «κοινωνικές ιστορίες» είναι μία προσέγγιση που εφαρμόστηκε από την Carol Gray το 1994, για να αντιμετωπίσει τα κοινωνικά και επικοινωνιακά προβλήματα που εκδηλώνουν τα παιδιά με αυτισμό.

Ενίσχυση Κοινωνικής Αλληλεπίδρασης (2 από 2)

- **Ο κύκλος των φίλων** είναι μία προσέγγιση που έχει χρησιμοποιηθεί για την προώθηση της ένταξης παιδιών με διαταραχές της συμπεριφοράς και του συναισθήματος στο χώρο του σχολείου.

PECS

PECS (1 από 5)

- Το PECS αναπτύχθηκε το 1985 από τους Andrew Bondy και Lori Frost ως ένα μοναδικό πακέτο παρέμβασης ενισχυτικής/εναλλακτικής επικοινωνίας. Απευθύνεται σε παιδιά και ενήλικες με αυτισμό που δεν έχουν λόγο και άλλες επικοινωνιακές δεξιότητες προκειμένου να ξεκινήσουν να επικοινωνούν.

PECS (2 από 5)

- Αποσκοπεί στη διδασκαλία και στη γρήγορη απόκτηση λειτουργικών επικοινωνιακών δεξιοτήτων, δηλαδή στην ικανοποίηση πρωτογενών αναγκών αυτοεξυπηρέτησης, σε άτομα που είτε δεν χρησιμοποιούν τον προφορικό λόγο, είτε δεν τον χειρίζονται αποτελεσματικά.

PECS (3 από 5)

- Ξεκινάει διδάσκοντας το άτομο να δίνει την εικόνα ενός επιθυμητού αντικειμένου σε έναν «σύντροφο επικοινωνίας», ο οποίος αμέσως ανταποκρίνεται στην αλλαγή σαν να είναι αίτημα. Το σύστημα περνά στην διδασκαλία της διάκρισης μεταξύ εικόνων και πώς να τις βάζουμε μαζί σχηματίζοντας προτάσεις.

PECS (4 από 5)

- Στα πιο προχωρημένα στάδια τα άτομα μαθαίνουν να απαντούν σε ερωτήσεις και να κάνουν σχόλια. Απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς, σε φροντιστές και σε γονείς, οπότε μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε πολλά διαφορετικά πλαίσια, καθώς είναι εύχρηστο και δεν απαιτεί ακριβό εξοπλισμό και εκπαίδευση.

PECS (5 από 5)

- Το πρωτόκολλο διδασκαλίας του PECS βασίζεται στο βιβλίο του Skinner «Κατανόηση της Λεκτικής Συμπεριφοράς», με στόχο να διδάσκονται συστηματικά λειτουργικοί “λεκτικοί” συντελεστές χρησιμοποιώντας στρατηγικές βοήθειας και ενίσχυσης, που καταλήγουν στην αυτόνομη επικοινωνία. Δεν χρησιμοποιούν λεκτικές βοήθειες, βοηθώντας να ευοδωθεί με αυτό τον τρόπο η άμεση έναρξη επικοινωνίας και αποφεύγοντας την εξάρτηση από βοήθειες.

ΜΑΚΑΤΟΝ

ΜΑΚΑΤΟΝ (1 από 5)

- Το γλωσσικό πρόγραμμα ΜΑΚΑΤΟΝ αναπτύχθηκε κατά τη διάρκεια του 1970 από τη βρετανίδα λογοπεδικό Margaret Walker. Είναι ένα μέσο επικοινωνίας που ενθαρρύνει την ανάπτυξη των γλωσσικών δεξιοτήτων σε παιδιά και ενηλίκους με επικοινωνιακές διαταραχές.

ΜΑΚΑΤΟΝ (2 από 5)

- Επίσης, χρησιμοποιείται για την εισαγωγή στη διαδικασία εκμάθησης της γραφής και της ανάγνωσης, αλλά και ως ένας τρόπος εναλλακτικής επικοινωνίας, όπου αυτό κριθεί απαραίτητο. Αποτελείται από ένα βασικό λεξιλόγιο που περιέχει 450 έννοιες και το οποίο είναι χωρισμένο σε 8 αναπτυξιακά στάδια.

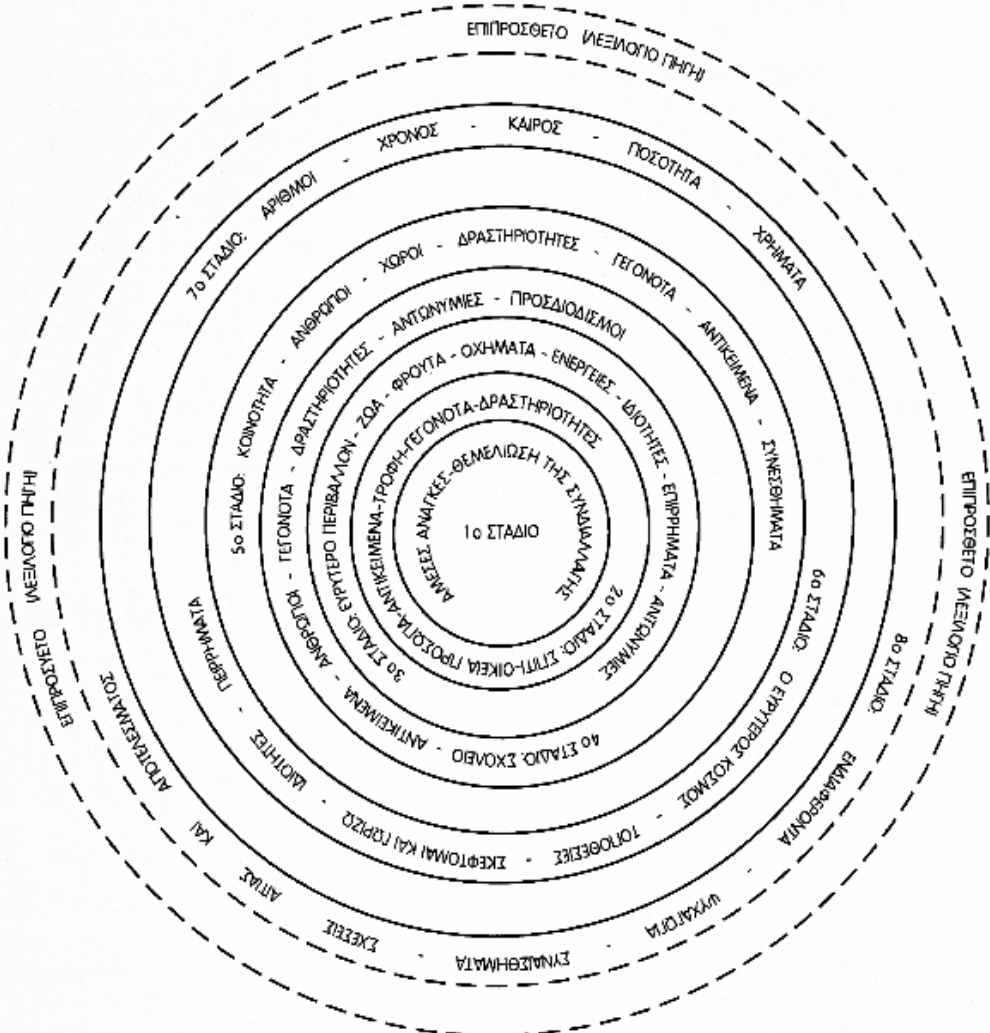

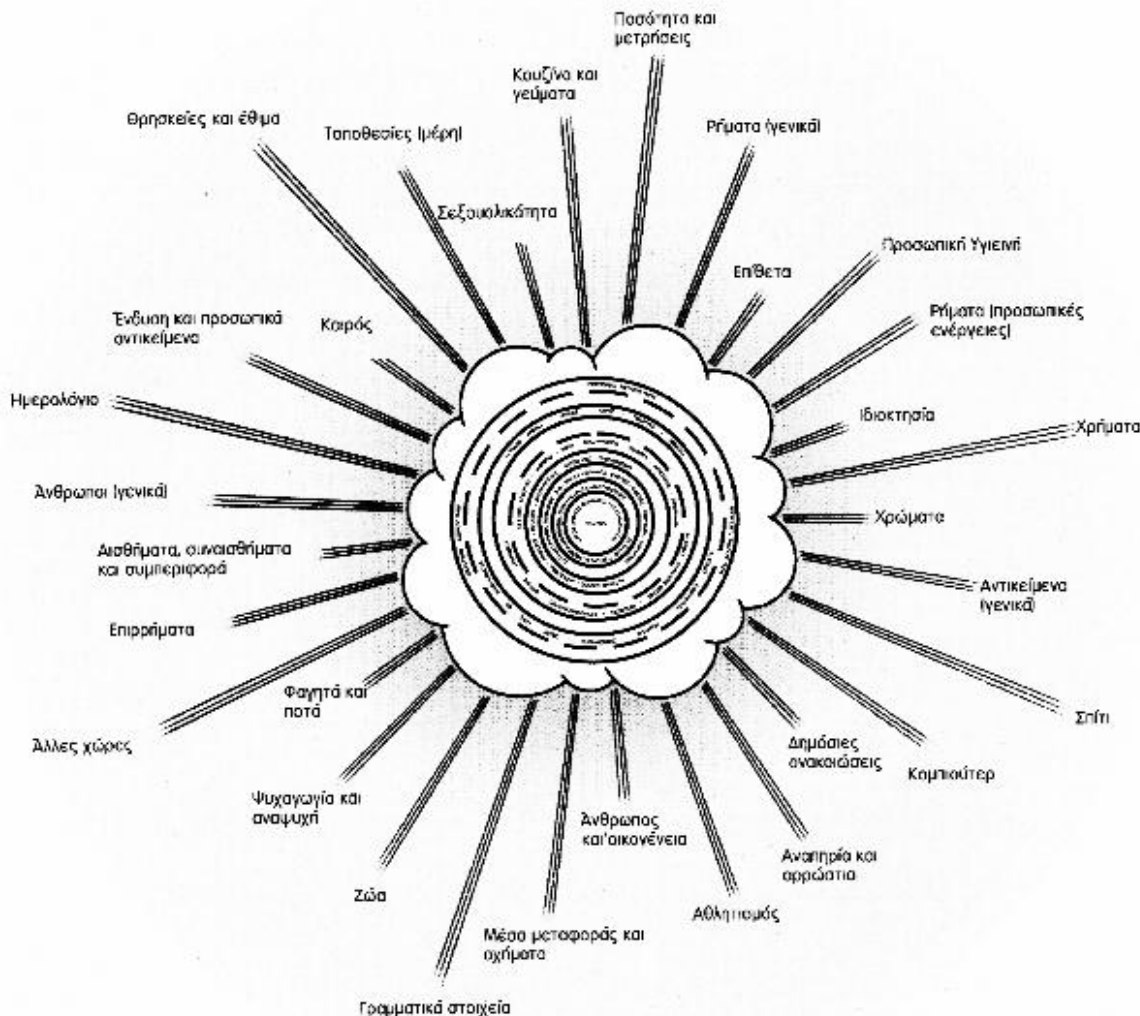
ΜΑΚΑΤΟΝ (3 από 5)

- Τα νοήματα που χρησιμοποιούνται από το ΜΑΚΑΤΟΝ-HELLAS προέρχονται από την ελληνική νοηματική γλώσσα. Τα σύμβολα χρησιμοποιούνται από άτομα με ή χωρίς σωματική αναπηρία, για την ανάπτυξη της δομής της γλώσσας, αλλά και για την ανάπτυξη προαναγνωστικών δεξιοτήτων, που θα βοηθήσουν την επίτευξη της εφαρμογής της κλασσικής μεθόδου ανάγνωσης, όταν αυτή κριθεί δυνατή ή για τις ανάγκες χρήσης του προγράμματος ως εναλλακτικό μέσο επικοινωνίας.

ΜΑΚΑΤΟΝ (4 από 5)

ΜΑΚΑΤΟΝ (5 από 5)

Εκπαιδευτικά Βίντεο

Εκπαιδευτικά Βίντεο

- PECS
- <https://www.youtube.com/watch?v=9FssydtTfwA>
- PECS implementacion
- <https://www.youtube.com/watch?v=KcliVgPVTHE>

Βιβλιογραφία

- Attwood, T. (2007). *The complete guide to Asperger's Syndrome*, Philadelphia: Jessica Kingsley Publishers.
- Bennetto L., Rogers S. (Eds.) Jacobson J. L., Jacobson A. M. (1996) *Diagnosis and treatment in childhood and adolescence* In *Psychiatric Secrets*, Philadelphia: Hanley & Belfus.
- Beukelman D., and Mirenda P. (2013) *Augmentative and alternative communications: Supporting children and adults with complex communication needs*, Baltimore: Paul H. Brookes.
- Bondy A., Tincani M., Frost L. (2004) *MultiplyControlled Verbal Operants: An Analysis and Extension to the Picture Exchange Communication System*, Springer The behavior Analyst.
- Dawson G., Meltzoff N., Osterling J., Rinaldi J., Brown E. (1998) *Children with Autism fail to orient to naturally occurring social stimuli*, Journal of Autism and Developmental Disorders.
- Dawson G., Osterling J. (1997) *Early intervention in autism. The effectiveness of early intervention*, Journal of Autism and Developmental Disorders .

Σημείωμα Αναφοράς

Ταφιάδης Δ. Κλινική Άσκηση στη Λογοπαθολογία 2. ΤΕΙ
Ηπείρου. Διαθέσιμο από:

<http://eclass.teiep.gr/courses/LOGO136/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά Δημιουργού-Μη Εμπορική Χρήση-Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 Διεθνές [1] ή μεταγενέστερη. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, Διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.el>

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη Δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Τέλος Ενότητας

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

